

بررسی اپیدمیولوژی سنگ ادراری در کودکان بستری در بیمارستان کودکان مفید در طول ۵ سال

دکتر معصومه محکم^{۱*}، دکتر فرشته ماهانی^۲، دکتر بابک اتوکش^۳، دکتر مصطفی شریفیان^۴،
دکتر رضا دلیرانی^۵، دکتر بیژن ماتمیان^۶، فاطمه عبدالله گرمی^۷

۱. دانشیار، گروه نفرولوژی اطفال، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
۲. پزشک عمومی، مرکز تحقیقات عفونی اطفال، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
۳. دانشجوی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
۴. استاد، گروه نفرولوژی اطفال، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
۵. استادیار، گروه نفرولوژی اطفال، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
۶. متخصص اطفال، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
۷. مشاور آمار، مرکز توسعه پژوهش، بیمارستان کودکان مفید، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

چکیده

سابقه و هدف: سنگهای ادراری یکی از مشکلات شایع و مهم طب کودکان است که امروزه شیوع آن در کودکان رو به افزایش است. با توجه به اینکه اطلاعات دقیقی از شیوع و انواع سنگ کلیه در جامعه خود نداریم این تحقیق با هدف بررسی اپیدمیولوژیک سنگهای کلیه و مجاری ادراری در بیماران بستری در بیمارستان کودکان مفید طی سالهای ۱۳۸۷-۱۳۸۳ انجام شد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مقطعی بیمارانی که بر اساس نتایج سونوگرافی مبتلا به سنگ کلیه و مجاری ادراری بودند، جدا و آزمایش خون از نظر تستهای بررسی عملکرد کلیه‌ها انجام و گاز خون و سطوح کلسیم، فسفر و اسید اوریک سرم کنترل گردید. آزمایش ادرار از نظر آنالیز ادرار و سطوح کراتینین، کلسیم، فسفر، اسید اوریک، منیزیم، سدیم، سیستین، سترات و اگزالات انجام شد.

یافته‌ها: در بین ۷۱۱ کودک مورد مطالعه، شیوع سنگ کلیه ۱۷٪ بود. شایعترین علامت بالینی در هنگام مراجعه هم‌اچوری بود (۲۴٪). در ۸۷/۶٪ بیماران برای بار اول سنگ کلیه تشکیل شده بود و در ۹۵/۴٪ بیماران سنگ در لگنچه کلیه و در ۴/۶٪ در حالب‌ها گزارش شد. در ۳۲/۲٪ بیماران سنگ کلیه با هیدرونفروز همراه بود و در ۵/۸٪ موارد با هیدرونفروز شدید همراهی داشت. در ۱۹/۸٪ موارد سنگ کلیه با عفونت ادراری همراهی داشت. در بررسی علل متابولیک زمینه‌ساز سنگ کلیه در ۷۳/۵٪ هیپرکلسیوری وجود داشت. بین اندازه سنگ و سطح کلسیم ($p < 0.001$)، سدیم ($p < 0.001$)، اسید اوریک ($p < 0.002$)، کراتینین ($p < 0.002$)، پروتئین ادرار ($p < 0.007$)، وزن مخصوص ادرار ($p < 0.001$) و بی‌کربنات خون ($p < 0.001$) ارتباط معنی‌داری دیده شد.

نتیجه‌گیری: شیوع سنگ ادراری در کودکان بستری در بیمارستان قابل توجه است و هیپرکلسیوری در اغلب بیماران مبتلا به سنگ ادراری می‌تواند به عنوان یکی از علل زمینه‌ساز مطرح باشد.

واژگان کلیدی: سنگ کلیه، سنگ ادراری، کودکان، هیپرکلسیوری.

مقدمه

عادات غلط در مصرف مایعات و استفاده نامناسب از داروها امروزه شیوع آن رو به افزایش است. شیوع سنگ کلیه در دختران ۱/۷-۴/۱ درصد و در پسران ۹-۴ درصد است و بروز آن در کشور آمریکا در کودکان ۱ در هر ۱۰۰۰ تا ۱ در ۷۶۰۰ بستری در بیمارستان است (۱). در کل شیوع سنگ کلیه در کودکان کمتر از بالغین است و عنوان می‌شود که بالغین ۷۵-۵۰ برابر بیش از کودکان مبتلا به سنگ کلیه می‌شوند.

سنگهای کلیه و مجاری ادراری یکی از مشکلات شایع و مهم طب کودکان است که بدلیل زندگی ماشینی، تغذیه نامناسب،

*نویسنده مسئول مکاتبات: دکتر معصومه محکم؛ تهران، خیابان شریعتی،
روبروی حسینیہ ارشاد، بیمارستان کودکان مفید، بخش نفرولوژی اطفال؛
پست الکترونیک: mohkam@pirc.ir